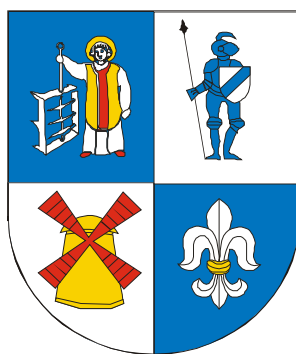

Załącznik do:
Uchwały Nr XLIII/ 227 /2010
Rady Powiatu w Sępólnie Kr.
z dnia 26 maja 2010r.

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO
NA LATA 2010-2013**

SĘPÓLNO KR., MAJ 2010

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	3
II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	6
III. CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	7
IV. ODBIORCY PROGRAMU.....	8
V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU.....	8
VI. REALIZATORZY	9
VII. MIEJSCE I CZAS TRWANIA PROGRAMU.....	10
VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.....	10
IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY.. ..	11
X. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	12
XI. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY.....	12

I. WSTĘP

Powiat Sępoleński składa się z 4 gmin tj. Kamień Kr., Sępólno Kr., Więcbork i Sośno na terenie, których leżą trzy miasta Kamień Kr., Sępólno Kr. i Więcbork. Powiat jest zamieszkiwany przez 42.089 osób w tym 21.192 kobiety i 20.897 mężczyzn.

*Mapa
Powiatu
Sępoleńskiego*

Mieszkańcy powiatu borykają się z wieloma problemami np. bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych itp. Wśród ogółu mieszkańców 6.166 osób to osoby niepełnosprawne co stanowi 15% ogółu. Dane te wynikają z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002r. Z danych PUP w Sępólnie Kr. wynika, że stopa bezrobocie w grudniu 2009r. wyniosła 22,70%. Wyraźnie można zaobserwować wzrost bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w roku 2006 -131, w roku 2007- 132, w roku 2008- 157, a w roku 2009-205. Sytuacja ta spowodowana jest zarówno trudną sytuacją na rynku pracy jak również małą aktywnością osób niepełnosprawnych. Na terenie powiatu na dzień 31.12.2009r. zamieszkiwało 36 rodzin zastępczych, w których przebywało 42 dzieci, które z różnych powodów nie mogą wychowywać się w rodzinie

naturalnej. Rodziny zastępcze są bardzo pożądanym systemem opieki nad dzieckiem. Niestety liczba rodzin zastępczych jest niewystarczająca w stosunku do ilości dzieci pozbawionych możliwości wychowywania się w rodzinie naturalnej. Dlatego kolejną formą opieki nad dzieckiem jest forma instytucjonalna tj. placówka opiekuńczo-wychowawcza. Na dzień 31.12.2009r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 36 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Sępoleńskiego. Z przedstawionych danych wynika, że niezbędne jest zapewnienie mieszkańcom powiatu profesjonalnej pomocy, która przyczyni się do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego opisanych grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, ponieważ ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in. osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowujących się w zastępczych formach opieki, przedstawicielom mniejszości narodowej i etnicznej. Program Aktywności Lokalnej jest jedną z form, która pozwala na włączenie osób, grup do życia społecznego tym samym zapobiegając zjawisku wykluczenia społecznego. Program Aktywności Lokalnej określa więc kierunki działań w zakresie Aktywizacji Lokalnej mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego, mające na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli miasta oraz ich wspólnot, jak również stworzenie

warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnianiu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej dla Powiatu Sępoleńskiego jest odpowiedzią na cel, jaki został nakreślony w Strategii Lizbońskiej dotyczący spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa.”¹

---

1 Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Program Aktywności Lokalnej dla Powiatu Sępoleńskiego jest dokumentem inaugurującym proces programowych działań służących kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych na terenie powiatu – a szerzej – kapitału społecznego w myśl, iż

„Podstawą społeczeństwa obywatelskiego są jego obywatele, świadomi swych praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za los swój i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego.”²

Program Aktywności Lokalnej dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2010-2013, stanowiący lokalny program pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej jest wymagany dokumentem do realizacji projektów systemowych dla powiatowych centrow pomocy rodzinie, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VII. Promocja integracji społecznej Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy społecznej. Podstawą prawną programu jest art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którym rada powiatu, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

II. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

1. Program Aktywności Lokalnej dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2010 – 2013 jest dokumentem wynikającym i kompatybilnym z:

- 1) STRATEGIĄ LIZBOŃSKĄ
- 2) PROGRAMEM OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007–2013
- 3) EUROPEJSKĄ STRATEGIĄ ZATRUDNIENIA
- 4) SZCZEGÓŁOWYM OPISEM PRIORYTETÓW PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI
- 5) WŁAŚCIWYMI POLITYKAMI I ZASADAMI WSPÓLNOTOWYMI (w tym

---

² Ibidem.

polityka równych szans i koncepcja zrównoważonego rozwoju)

- 6) NARODOWĄ STRATEGIĄ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI
- 7) STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2007-2020
- 8) PROGRAMEM STRATEGICZNYM DLA POMOCY SPOŁECZNEJ „STYMULOWANIE ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM PERSPEKTYWA ŚRODOWISKOWA I INSTYTUCJONALNA”
- 9) **STRATEGIĄ ROZWOJU POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO**
- 10) STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO
- 11) POWIATOWYM PROGRAMEM NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
- 12) POWIATOWYM PROGRAMEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE
- 13) USTAWĄ Z DNIA 12 MARCA 2004R. O POMOCY SPOŁECZNEJ (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

III. CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej jest realizowanie polityki integracji społecznej, zależnej od inicjatyw obywatelskich oraz dialogu obywatelskiego, w kierunku kształtowania demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez aktywizowanie i integrowanie lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem osób, grup i środowisk będących w procesie wykluczenia społecznego lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Cele szczegółowe:

- 1) stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
- 2) podjęcie działań zmierzających do podniesienia kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych mieszkańców powiatu,

- 3) zwiększenie motywacji u mieszkańców powiatu do podjęcia działania, które pozwolą na zmianę ich sytuacji życiowej,
- 4) udzielenie wsparcie i wyposażenie mieszkańców powiatu w umiejętności pozwalające na odpowiednie wypełnianie ról społecznych,
- 5) aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 6) wsparcie postaw obywatelskich ,
- 7) stworzenie płaszczyzny dialogu obywatelskiego,
- 8) poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych.

2. Kierunki działań

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

- 1) promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- 2) promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie,
- 3) tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie,
- 4) otwarcie instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- 5) wpieranie lokalnych inicjatyw,
- 6) wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji,
- 7) aktywizację, integrację i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym - promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
- 8) promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach oraz edukację,
- 9) poprawę dostępu do informacji publicznej,
- 10) innych wynikających z aktualnych potrzeb i zgodnych z celami programu.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego, w tym:

1. członków danej społeczności lokalnej np. miasta, wsi, osiedla
2. osób z konkretnego środowiska
3. osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia
  - czyli różnych grup społecznych np. rodzin z występującymi trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i szkolnymi, osób niepełnosprawnych, rodzin zastępczych,

usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, osób dotkniętych przemocą, w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

1. W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

1) INSTRUMENTÓW AKTYWNEJ INTEGRACJI – to instrumenty o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek

pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanym przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług

społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Instrumenty aktywnej integracji podzielone są na cztery grupy: zawodowe, edukacyjne, zdrowotne i społeczne, o których mowa w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

2) ŚRODOWISKOWEJ PRACY SOCJALNEJ – są to działania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej poprzez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania

w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

3) DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM- inicjatywy o charakterze integrującym, obejmujące między innymi analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VI. REALIZATORZY

1. Głównym realizatorem zadań w ramach Programu Aktywności Lokalnej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku, które będzie współpracować w szczególności z następującymi podmiotami:

- 1) Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu,
- 2) Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą Wielofunkcyjną w Więcborku,
- 3) Powiatowym Urzędem Pracy w Sępólnie Kr.,
- 4) Komendą Powiatową Policji w Sępólnie Kr.,
- 5) Placówkami Oświaty,
- 6) Placówkami Służby Zdrowia,
- 7) Organizacjami pozarządowymi,
- 8) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sępólnie Kr.

VII. MIEJSCE I CZAS TRWANIA PROGRAMU:

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany na terenie Powiatu Sępoleńskiego w okresie od czerwca 2010r. do grudnia 2013r.

VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

1. W ramach Programu będą realizowane następujące działania:

- 1) Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie „badania i działania”: badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz związanych z przygotowaniem i realizacją programu (2010-2013),
- 2) Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku: edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców powiatu, organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonymi wykluczeniem społecznym (2010-2013),
- 3) Budowanie lokalnego partnerstwa (2010-2013),
- 4) Aktywizacja i mobilizacja mieszkańców do rozwiązywania grupowych i środowiskowych problemów (2010-2013),
- 5) Wspieranie lokalnych inicjatyw (2010-2013),

- 6) Organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy (2010-2013),
- 7) Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym (2010-2013),
- 8) Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego (2010-2013),
- 9) Promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie (2010-2013),
- 10) Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną (2010-2013),
- 11) Inne wynikające z rozeznanych potrzeb.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

- 1) zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego
- 2) wzrost motywacji i aspiracji zawodowych
- 3) poznanie form radzenia sobie z własnymi problemami
- 4) zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- 5) usprawnienie przepływu i dostępu do informacji
- 6) realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców
- 7) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów
- 8) stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców
- 9) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące
- 10) wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych
- 11) realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności
- 12) stały monitoring potrzeb środowiska
- 13) aktywizacja osób wykluczonych
- 14) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Realizacja zadań programu będzie finansowana:

- 1) ze środków własnych budżetu powiatu,
- 2) ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- 3) ze środków budżetu Państwa,
- 4) innych źródeł zewnętrznych,
- 5) PFRON.

XI. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu przez realizatorów poszczególnych działań. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji

działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach.

Celem bieżącego monitoringu będzie:

- pomiar osiaganego postępu w projekcie i porównywanie go z założonym planem
- wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących
- pomiar osiaganego postępu w projekcie i porównanie go z założonym planem

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej /w odpowiedzi na pytanie czy projekt osiągnął zakładane cele/ następuje każdorazowo po zakończeniu realizacji projektu w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów /najpóźniej na koniec roku kalendarzowego/. Dokonuje jej instytucja realizującą projekt.

Ponadto corocznie będzie przekazywane sprawozdanie z działań w ramach niniejszego Programu Radzie Powiatu w Sępólnie Kr.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Elżbietę Maziarz-Rudnik - Specjalistę Pracy Socjalnej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku

Więcbork, dnia 10 maja 2010 r.